

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความรู้และการปฏิบัติ ในการใช้ยาเม็ดและยาฉีดเพื่อคุมกำเนิด ความสัมพันธ์ของระดับความรู้กับการปฏิบัติและระดับความรู้กับแหล่งที่มารับบริการคุมกำเนิด ประชากรที่ศึกษาได้แก่กลุ่มผู้ใช้แรงงานสตรีที่แต่งงานแล้วและอยู่กินกับสามีในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป 2 โรงงานในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 111 คน โดยการแจกแจงแบบครบถ้วน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด จำนวน 81 คน ผู้ใช้ยาฉีดคุมกำเนิด 30 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามชนิดกรอกเองและแบบทดสอบความรู้ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน X^2 -test , correlation , ผลการศึกษาพบว่า

1. ลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา ส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วง 25 - 29 ปี ร้อยละ 32.43 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 64.86 รายได้อยู่ระหว่าง 1501-3000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 62.16 มารับบริการคุมกำเนิดจากหน่วยงานของรัฐ คือ ร้อยละ 66.6

2. ระดับความรู้ร้อยละ 51.90 ของผู้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด มีความรู้ระดับปานกลาง ข้อที่ตอบผิดมากที่สุด ได้แก่ ข้อห้ามใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดในผู้ที่ เป็นโรคเส้นเลือดโป่งพองที่ขา ร้อยละ 65.40 ส่วนระดับความรู้เกี่ยวกับยาฉีดคุมกำเนิดของผู้ที่ใช้ยาฉีดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 73.33 ข้อที่ตอบผิดมากที่สุด ได้แก่ ผลข้างเคียงและข้อห้ามของการใช้ยาฉีดคุมกำเนิด ร้อยละ 70.0 และ 53.3 ตามลำดับ

3. พฤติกรรมที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ร้อยละ 60.50 และ 39.50 ตามลำดับ สำหรับพฤติกรรมที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องเกี่ยวกับ การใช้ยาฉีดคุมกำเนิด คือร้อยละ 56.70 และ 43.30 ตามลำดับ

4. ความรู้เกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิดและการปฏิบัติของกลุ่มผู้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดมีความสัมพันธ์กันน้อย ($r = 0.2939$)

5. ความรู้เกี่ยวกับยาฉีดคุมกำเนิดและการปฏิบัติของกลุ่มผู้ใช้ยาฉีดคุมกำเนิดมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก ($r = 0.6139$)

6. ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดและยาฉีดคุมกำเนิดกับแหล่งที่ไปรับบริการคุมกำเนิด

อภิปรายผลการศึกษา

1. ความรู้และการปฏิบัติคนของผู้ใช้ยาเม็ดและยาฉีดคุมกำเนิด

ความรู้เรื่องยาเม็ดคุมกำเนิด

การศึกษาแม้พบว่าระดับความรู้เรื่องยาเม็ดคุมกำเนิดมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดก็ตาม แต่ความสัมพันธ์ค่อนข้างน้อยสาเหตุดังกล่าวอาจเนื่องจาก คำถามที่เกี่ยวกับความรู้นั้น เป็นการถามความรู้ระดับขั้นพื้นฐานซึ่งกลุ่มผู้ใช้การคุมกำเนิดทั่ว ๆ ไปมีความรู้เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ดังการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้เรื่องวิธีคุมกำเนิดที่คิดว่าตนเองมีนั้น ร้อยละ 87.70 ของกลุ่มผู้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดคิดว่าตนเองมีความรู้เกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิด อยู่ในระดับปานกลาง ฉะนั้นความสัมพันธ์ที่ได้จึงค่อนข้างน้อย

สำหรับระดับความรู้เรื่องยาเม็ดคุมกำเนิดของกลุ่มที่ศึกษา พบผู้มีระดับความรู้ 50 - 75 % มีจำนวนร้อยละ 51.90 ซึ่งเป็นระดับความรู้ที่น่าพึงพอใจ แต่เมื่อวิเคราะห์ถึงส่วนของความรู้เกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิดที่กลุ่มศึกษาตอบผิดหรือไม่มีความรู้มากที่สุดคือ เรื่องข้อห้ามของผู้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดโดยเฉพาะผู้ที่ เป็นโรคเส้นเลือดโป่งพองที่ขา ห้ามใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดมีผู้ตอบผิดถึงร้อยละ 65.40 และความรู้ที่ตอบผิดมากที่สุดรองลงมาคือผู้ที่เสี่ยงลูกค้ำขนมมารดา ห้ามควรรู้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด มีผู้ตอบผิดร้อยละ

64.20 ซึ่งการที่กลุ่มศึกษามีความรู้ 2 หัวข้อดังกล่าว เป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะ การที่มีความรู้ในเนื้อหาดังกล่าวจะเป็นสาเหตุให้ ผู้จัดการคุมกำเนิด เกิดผลข้างเคียงของยาคุมกำเนิดที่เข้าข้อสุภาพาคัด โดยเฉพาะกลุ่มที่ศึกษา ซึ่งมีปัจจัยสิ่งแวดล้อมลักษณะของงานเอื้ออำนวย ได้แก่

1. ลักษณะงานที่ต้องยืน หรือนั่งตลอดทั้งวัน ของกลุ่มศึกษาเป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดปัญหาของระบบหลอดเลือดและระบบไหลเวียนน้ำดี เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และถ้ากลุ่มศึกษาขาดความรู้ เรื่องข้อห้ามของผู้ที่เป็น เส้นเลือดอุดตันที่ขาบ่งไม่ควรรักษา เม็ดคุมกำเนิด ก็อาจเป็นปัญหาแก่กลุ่มศึกษาที่มีอาการ เหล่านี้ มีโอกาสที่จะทำให้เกิด Thromboembolism ยิ่งมากขึ้น ดังการศึกษาผู้ที่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด เกิดโรคความดันโลหิตสูง หลอดเลือดอุดตัน หลอดเลือดในสมองตีบได้มากกว่าผู้ที่ไม่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด (มดศิริรา คัตตะเกียร, 2529) และศึกษาสตรีที่รับประทานยาคุมกำเนิดชนิดรวม และเอสโตรเจนขนาดตั้งแต่เม็ดละ 0.05 มิลลิกรัมขึ้นไป พบว่ามักจะมีการเปลี่ยนแปลงของ clotting factor ขึ้นมากชัดเจน (ชูลี มีตรกุล, 2524)

2. กลุ่มศึกษาเป็นมารดาที่ต้องทำงานนอกบ้าน ช่วงระยะทำงานไม่ได้ออกกำลังกาย ทำให้มารดาขาดการกระตุ้นการสร้างน้ำนมตามปกติ ปริมาณน้ำนมลดลง ถ้ากลุ่มศึกษาที่เป็นมารดาขาดความรู้ เรื่องข้อห้ามผู้ที่เลี้ยงนมมารดาไม่ควรรักษา เม็ดคุมกำเนิด ก็จะทำให้ผู้เป็นมารดาในกลุ่มนี้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด การได้รับเอสโตรเจนจากการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดอาจมีผลต่อการควบคุมการหลั่งน้ำนมก็จะเป็นปัจจัยเสริมทำให้ปริมาณน้ำนมยิ่งลดลง เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมเลี้ยงลูกนมแม่อย่างยิ่ง ฉะนั้นความรู้เรื่องยาเม็ดคุมกำเนิดทั้ง 2 เนื้อหา เป็นความรู้ที่ต้องเพิ่มพูนให้เกิดขึ้นในกลุ่มที่ศึกษา โดยกลวิธีดำเนินการที่เหมาะสมกับสภาวะสิ่งแวดล้อม เช่นการให้ความรู้อาศัยสื่อต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ของโรงงาน หรือบุคคลากรที่ผ่านการอบรมเรื่องวางแผนครอบครัว ได้แก่ อาสาสมัครประจำโรงงาน เป็นผู้ให้สุขศึกษา นอกจากนี้หน่วยให้

สุขศึกษา เคลื่อนที่ของศูนย์ เขต หรือ เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการก็ เป็นส่วนสำคัญที่จะ เพิ่ม
 พูนความรู้ส่วนที่ขาด เช่นกัน

สำหรับการปฏิบัติตนเกี่ยวกับยา เม็ดคุมกำเนิด

คะแนนการปฏิบัติตนของกลุ่มประชากรศึกษาที่ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เกิน 50 %
 ขึ้นไป มีร้อยละ 60.50 ประเด็นสำคัญที่กลุ่มประชากรศึกษาปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง เกี่ยว
 กับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดคือการเข้ายาเม็ด เป็นระยะเวลาเกิน 5 ปี ซึ่งการเข้ายา
 เม็ดคุมกำเนิดเป็นระยะเวลานานเกิน 5 ปี นับเป็นการเสี่ยงจะก่อให้เกิดโรคแทรกต่าง ๆ
 ได้ ดังการศึกษาพบว่าสตรีที่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดระยะเวลาเกิน 5 ปีขึ้นไป มี
 glucose tolerance curve ผิดปกติ SGOT และalkaline phosphatase สูงขึ้น
 (ประมวล วิรุฒมเสน, 2525) และการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้ายาคุมกำเนิด
 พบว่าสตรีที่มีประวัติการเข้ายาเม็ดคุมกำเนิดและยาฉีดคุมกำเนิดนานกว่า 4 ปี มีความ
 เสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูก เบียร์ 1.4 และ 1.8 เท่าตามลำดับ ของพวกที่นำเข้ายา
 คุมและ (สุนันทา จริยาเลิศศักดิ์, 2532) ฉะนั้นการให้ความรู้แก่ผู้รับบริการคุมกำเนิด
 ด้วยยา เม็ดและฉีดคุมกำเนิดควรเน้นระยะเวลาที่เหมาะสมคือไม่เข้าการคุมกำเนิดด้วย
 ยาเม็ดหรือยาฉีดนานเกิน 5 ปี ถ้าผู้ที่มีจำนวนบุตรที่เพียงพอ ควรทำหมันหญิงหรือหมัน
 ชาย สำหรับผู้ที่ยังต้องการบุตร ให้เปลี่ยนวิธีคุมโดยเข้าการใช้ห่วงอนามัย เป็นต้น

ความรู้เรื่องยาฉีดคุมกำเนิด

กลุ่มผู้ใช้ยาฉีดคุมกำเนิดมีความรู้ เรื่องยาฉีดฯระดับที่น่าพอใจ คือผู้ที่ได้คะแนน
 50 % ขึ้นไป มีจำนวนถึง 76.66 แต่ความรู้ที่กลุ่มประชากรศึกษาข้างต้นมีความรู้
 และตอบผิดกันมาก คือในหมวดของผลข้าง เคียงของยาฉีดและข้อห้ามของการเข้ายา
 คุมผิด ร้อยละ 70.0 และ 53.3 ตามลำดับและสำหรับความรู้ เรื่องข้อห้ามที่ควรเข้า

ความสนใจ คือ หัวข้อเรื่องสตรีที่มีเนื้องอกที่เต้านมห้มาใช้ยาฉีดคุมกำเนิด มีผู้ตอบมากถึง ร้อยละ 80 การให้บริการผู้ฉีดยาคุมกำเนิดควรมีการตรวจเต้านมและให้สุขศึกษาให้ผู้รับบริการให้เห็นความสำคัญและทราบถึงข้อห้ามของการใช้ยาฉีดคุมกำเนิด

การปฏิบัติตนของผู้ใช้ยาฉีดคุมกำเนิด

กลุ่มผู้ใช้ยาฉีดคุมกำเนิดปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เกิน 50 % ขึ้นไป มีจำนวน ร้อยละ 56.70 และการปฏิบัติตนที่ไม่ถูกต้องสัมพันธ์กับความรู้ คือ กลุ่มผู้ใช้ยาฉีดคุมกำเนิดไม่ได้ตรวจหาก่อนเนื้องอกที่เต้านมด้วยตนเอง ร้อยละ 66.70 ฉะนั้นสำหรับกลุ่มผู้รับบริการชนิด สิ่งที่ต้องแก้ไข คือการให้ความรู้ในเรื่องอาการข้างเคียงและข้อห้ามโดยเฉพาะสตรีที่เป็นเนื้องอกของเต้านมห้มาใช้ยาฉีดคุมกำเนิด ให้กลุ่มประชากรศึกษาเข้าใจและสามารถนำไปใช้ คือมีการตรวจเต้านมของตนเองทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเผื่อระวังการเกิดก่อนเนื้องอกของเต้านมตั้งแต่ระยะแรก ๆ

การศึกษาคั้งนั้นนอกจากได้ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนขาดของความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการใช้ยาเม็ดและยาฉีดคุมกำเนิดแล้ว การศึกษายังพบว่า การให้บริการคุมกำเนิดของสถานบริการต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชนการให้บริการตรวจร่างกายและการให้สุขศึกษาแก่ผู้รับบริการนั้น ยังไม่สามารถให้บริการได้ครบถ้วนตามคำแนะนำของกองอนามัยครอบครัว คือก่อนให้บริการคุมกำเนิดทั้งยาเม็ดและยาฉีดคุมกำเนิดควรมีการตรวจร่างกายแก่ผู้รับบริการ คั้งนี้

การชั่งน้ำหนัก

วัดความดัน

ตรวจปัสสาวะและ

การให้สุขศึกษาก่อนให้บริการคุมกำเนิดทุกครั้ง เพื่อค้นหาอาการที่อาจมีผลต่อการใช้ยาเม็ดและยาฉีด และได้แก้ไขให้ทันท่วงที แต่การศึกษาคั้งนี้พบว่า การให้บริการตรวจร่างกายผู้รับบริการของแต่ละสถานบริการ ส่วนใหญ่จะมีการตรวจ

เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้ให้บริการตามที่กำหนดไว้ ดังกล่าว ดังรายละเอียด ผลการศึกษาในตารางที่ 4

จากข้อมูลดังกล่าว จึงควร เสนอให้มีการทบทวนมาตรการการดำเนินงาน การให้บริการการคุมกำเนิดและศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมให้มากขึ้น เพื่อวางแผนพัฒนา การบริการ ให้มีมาตรการที่เหมาะสม อันเกิดประโยชน์แก่ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการวางแผนครอบครัว และ เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อไป

2. ความสัมพันธ์ของระดับความรู้กับการปฏิบัติและระดับความรู้กับแหล่งที่ ให้บริการคุมกำเนิด

1. กลุ่มผู้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตนและระดับความรู้ของกลุ่มประชากรศึกษาที่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดนั้น

ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นไปตามแนวคิดที่วางไว้ การปฏิบัติตนของกลุ่มผู้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดมีปัจจัยที่ส่งผลมาสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ได้แก่ปัจจัยนำคือ ความรู้ ปัจจัยนี้อ่านนัยคือการให้บริการที่ควบคู่กับการให้บริการยาเม็ดคุมกำเนิดมีผลต่อการปฏิบัติตนของกลุ่มผู้ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดจริงปัจจัยนำเรื่องความรู้ ปัจจัยนี้อ่านนัยของสถานบริการและการบริการที่แหล่งบริการให้เพิ่มเติมแก่ผู้รับบริการและปัจจัย

เสริมคือสาเหตุการ เลือกใช้วิธีคุมกำเนิดนั้น ๆ จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรม การปฏิบัติตนเกี่ยวกับวิธีคุมกำเนิดนั้น ๆ อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ซึ่งเป็นไปตามบทการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของกรีนและคนอื่น ๆ (Green, et al, 1980) ที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ เชื่อมโยงระหว่างปัจจัยนำ ปัจจัยส่ง เสริมและ ปัจจัยนี้อ่านนัยมีผลต่อการตัดสินใจแก้ปัญหาสุขภาพของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้ได้ ว่าในการตัดสินใจ เลือกใช้วิธีคุมกำเนิดด้วยยา เม็ดและการปฏิบัติตนนั้นมี

ความสัมพันธ์กับปัจจัยนำเข้าคือความรู้ ปัจจัยเสริมได้แก่ การให้บริการอื่น ๆ ควบคู่กับการให้การคุมกำเนิด ร่วมกับปัจจัยเสริมคือสาเหตุการเลือกใช้ชีวิตคุมกำเนิด เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยนำเข้าสู่การปฏิบัติคนเกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิดนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้การปฏิบัติ การคุมกำเนิดเป็นไปตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ เจเซน และ ฟิชไบล (Ajzen & Fishbein) ที่อธิบายว่าการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสังคม อยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจและตัวที่กำหนดความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมใด ๆ นั้น มี 2 ประการ คือ ธรรมชาติของบุคคลนั้น ซึ่งผู้ที่คุมกำเนิดในแต่ละวิธีนั้นก็หมายถึง ความตั้งใจของบุคคลนั้นที่มีต่อวิธีคุมกำเนิดวิธีนั้น ๆ ซึ่งอาจเกิดจากได้รับข่าวสาร จากแหล่งข้อมูลภายนอก เช่น เพื่อน ญาติหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเมื่อปฏิบัติตาม แล้วได้รับผลเป็นที่พอใจจึงได้ปฏิบัติต่อไป เรียกความเชื่อแห่งพฤติกรรม อีกประการหนึ่ง คือ อิทธิพลของบุคคลในสังคม ผู้ใกล้ชิดหรือผู้ที่ เป็นบุคคลพิเศษหรือ เรียกว่า Subjective norm ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมโดยถูกกำหนดโดยความเชื่อนี้ เรียกว่า normative beliefs แต่การศึกษาครั้งนี้ มิได้ศึกษาผลกระทบของความเชื่อใน พฤติกรรมของบุคคลที่มีอิทธิพล จึงไม่สามารถอภิปรายผลได้และควรมีการศึกษา เพื่อได้ข้อมูลต่อไปต่อไป

สำหรับปัจจัยเสริมได้แก่สาเหตุการเลือกใช้น้ำเม็คุมกำเนิดจากการศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถพิสูจน์เป็นจริงได้ด้วยตัวเลขทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจากคำถามแบบสอบถามไม่สามารถได้มาซึ่งข้อมูลที่จะแปรผลถึงปัจจัยเสริมได้อย่างชัดเจน จึงหาเหตุผลไม่สามารถอธิบายผลกระทบของปัจจัยดังกล่าวต่อการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่างได้ แม้การศึกษาครั้งนี้ไม่สามารถเป็นไปตามแบบการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพ

(precede framework) ของกรีน (Green) อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ได้แต่จากผล การศึกษาดังกล่าว สามารถนำไปประกอบการปฏิบัติงานการให้บริการงานวางแผนครอบครัวได้ โดยเฉพาะการมุ่งใจให้ผู้รับบริการปฏิบัติคนเกี่ยวกับการใช้น้ำเม็คุม

และยาศึกษาคุมภาเนตให้ถูกต้องนั้น จะทำให้เฉพาะความรู้เพียงอย่างเดียวนั้นคงไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ แต่การที่มีปัจจัยอื่นเกี่ยวข้องและปัจจัยเสริมอื่น ๆ เช่น ผลของการใช้ชีวิตคูมภาเนตวิธีนั้น ๆ มีความสะดวกและไม่มีปัญหา สามารถหาบริการได้ง่าย จะมีส่วนให้เกิดการปฏิบัติด้านการคูมภาเนต ส่วนการนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้องนั้น สมควรที่จะได้ทำการศึกษาค้นคว้า ในกลุ่มประชากรที่มีลักษณะ เหมือนกับกลุ่มประชากรที่ศึกษาในโรงงานอื่น ๆ และศึกษาปัจจัยเกี่ยวข้องและปัจจัยเสริมอื่น ๆ นอกเหนือจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อหาปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป

2. กลุ่มผู้ใชยาศึกษาคุมภาเนต

การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเรื่องความรู้ ปัจจัยเกี่ยวข้อง แหล่งสถานบริการและปัจจัยเสริมได้แก่สาเหตุการเลือกใช้ชีวิตคูมภาเนตด้วยยาศึกษาคุมภาเนต ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพฤติคนเกี่ยวกับการใช้ชีวิตคูมภาเนตของกลุ่มประชากรที่ศึกษานั้น ผลการศึกษาครั้งนี้ไม่มารถเป็นไปตามแนวคิดที่วางไว้ แม้ค่าความสัมพันธ์ (correlation) จะมีค่าค่อนข้างสูง แต่เมื่อทดสอบทางสถิติพบว่า ไม่สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ฉะนั้นผลการศึกษา ค้นคว้าไปสู่การศึกษาในลำดับต่อไป ถึงตัวแปรอิสระต่าง ๆ ที่ศึกษาว่าน่าจะคาึงถึงตัวแปรอื่นใดบ้าง ที่จะส่งผลกระทบต่อพฤติคนเกี่ยวกับยาศึกษาคุมภาเนตของกลุ่มประชากรศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อนำผลมาวางแผนการดำเนินงานต่อไป แต่ถ้าการแปรผลการศึกษาเป็นไปตามตัวเลขดังกล่าวก็อธิบายได้ว่า ระดับความรู้ที่มีของกลุ่มผู้ใชยาศึกษาคุมภาเนตนั้นมิได้สัมพันธ์กันอย่างจริงจังในการที่ทาให้เกิดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ถูกต้อง ฉะนั้นความรู้มิใช่เครื่องรับประกันว่า ผู้ที่มีความรู้จะปฏิบัติที่ถูกต้องเสมอไป ทั้งนี้ เพราะความรู้ที่นั้นไม่แน่ว่าจะเร้าใจ ำให้กระทำสิ่งที่ปรากฏานั้น เสมอไปหรือไม่ แต่อายุและระดับการศึกษา ซึ่งมีผลต่อสภาวะความพร้อมด้านจิตใจ

และระดับความรู้ของแต่ละบุคคล รวมทั้งอาชีพ ฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ จะมีผลที่จะนำมา หรือชักจูงจิตเขาให้เปลี่ยนมาเป็นปฏิบัติ

สำหรับข้อมูลที่น่าสนใจในการศึกษาคั้งนี้อีกประการหนึ่ง คือ การให้บริการอาชีวศึกษา เมื่อศึกษาเนตของอาสาสมัครประจำโรงงาน มีจำนวนผู้รับบริการค่อนข้างน้อยมาก คือมีเพียงร้อยละ 9.9 เท่านั้น ผลงานดังกล่าวแสดงผลการดำเนินงานโครงการอาชีวอนามัยและวางแผนครอบครัว ของกระทรวงสาธารณสุข ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่โครงการกองอาชีวอนามัยและกวางแผนครอบครัว วางไว้ คือ การอบรมอาสาสมัครของโรงงานขึ้น เพื่อการดูแลสุขภาพของประชาชนได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการให้บริการวางแผนครอบครัวและการดูแลสุขภาพปลอดภัยจากการทำงาน จุดประสงค์เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานได้รับความสะดวกในการรับบริการมากขึ้น แต่จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาคั้งนี้จำนวนผู้รับบริการมีจำนวนเพียงร้อยละ 9.9 เท่านั้น จึงเป็นเนื้อหาที่ผู้ศึกษาสนใจและเห็นควรมีการศึกษา เพื่อได้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงสาเหตุและปัญหาของการดำเนินงานที่แท้จริง เพื่อเป็นแนวทางนำไปพัฒนางานอาสาสมัครประจำโรงงานต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. แบบสอบถามการวัดระดับความรู้ เรื่องอาชีวอนามัยควรเพิ่มเนื้อหาที่ลึกซึ้งมากขึ้น เพื่อสามารถวัดระดับความรู้และความแตกต่างของกลุ่มศึกษาได้อย่างแท้จริง
2. จากผลการศึกษากลุ่มอาสาสมัครอาชีวอนามัยพบว่าตัวแปรอิสระที่ศึกษาน่าสมควรผันแปรตัวแปรตาม คือการปฏิบัติตนของผู้เข้าชาติได้ ในการศึกษาต่อไปควรเพิ่มเติมตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาตัวแปรที่มีผลต่อการปฏิบัติที่แท้จริงต่อไป

หรือ เปลี่ยนกลุ่มประชากรศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงสนับสนุนการวางแผนความเป็น
งานวางแผนครอบครัวต่อไป

3. จากการศึกษาพบว่า การตัดสินใจ เลือกใช้วิธีคุมกำเนิดวิธีใด ๆ นั้น ขึ้น
อยู่กับความสะดวกของวิธีการคุมกำเนิด และผลข้างเคียงของวิธีคุมกำเนิดนั้น ๆ และยัง
เกี่ยวข้องกับทัศนคติและการแนะนำของญาติและเพื่อน ฉะนั้นในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์และ
การสร้างภาพพจน์ที่ดีของวิธีคุมกำเนิดแต่ละวิธีนั้น ควรคำนึงถึงตัวแปรดังกล่าว โดย
เฉพาะการประชาสัมพันธ์มุ่งใจให้ประชาชน เลือกใช้วิธีคุมกำเนิดชนิดถาวรและกึ่งถาวร
ซึ่งมีปัญหามากในเรื่องการมุ่งใจสำหรับการดำเนินงานในปัจจุบัน

4. จากผลการศึกษา ทำให้ทราบว่ากลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด
มีความรู้เกี่ยวกับยาเม็ดคุมกำเนิดในเนื้อหาทั่ว ๆ ไป และวิธีรับประทานยาในระดับ
ปานกลาง ส่วนเนื้อหาเรื่องข้อห้ามและระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด
มีความรู้ร้อยละ 24.7 และ ร้อยละ 40.4 ระดับความรู้สัมพันธ์กับการปฏิบัติ
คือผู้ที่ใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดพบว่าไม่ได้ตรวจมะเร็งปากมดลูกถึงร้อยละ 75.3 ผู้ที่ใช้ยา
เม็ดคุมกำเนิดเป็นเวลานานเกิน 5 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 16.0 ฉะนั้นการให้สุขศึกษ
ษาในงานวางแผนครอบครัวสำหรับแรงงานที่ศึกษา หรือกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะเดียวกัน
ควรได้รับปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนที่ขาดดังกล่าวด้วย

5. จากผลการศึกษาพบกลุ่มผู้ใช้แรงงานใช้บริการกับเจ้าหน้าที่เป็นส่วน
ใหญ่ คือร้อยละ 53.1 และรับบริการจากอาสาสมัครประจำโรงงาน ร้อยละ 9.9 จึง
ควรมีการศึกษาหาสาเหตุและปัญหาที่แท้จริงของการดำเนินงานของอาสาสมัครประจำ
โรงงานต่อไป

บิดาและอุปสรรคในการศึกษา

ระยะเวลาทำงานของกลุ่มประชากรศึกษานี้ถาวร มีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มผู้เข้าทำงานอยู่ตลอดเวลา การเก็บข้อมูลจึงมีการขาดหายของกลุ่มประชากรศึกษา จำนวนที่ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนจึงมีจำนวนลดลง

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ได้สัมผัสกับกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ศึกษารองงานอุตสาหกรรม ทาให้เข้าใจสภาพแวดล้อมและสามารถมองปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของกลุ่มผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม
2. แห่งที่ศึกษา และสามารถจะนำมาวางแผนการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพแก่ประชากรกลุ่มนี้ได้ต่อไป เมื่อจบการศึกษา เช่น
  - การวางแผน เพิ่มพูนความรู้ เรื่องยา เม็ดคุมกำเนิดในเนื้อหาเรื่องข้อห้าม ผลข้างเคียง และระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้ยาเม็ดและยาฉีดคุมกำเนิด
  - ประสานงานกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาร่วมวางแผนการดำเนินงานอาชีวอนามัยและงานวางแผนครอบครัวในโรงงานคัด เย็บเสื้อผ้าภายในห้องที่รับผิดชอบของจังหวัด เชียงใหม่ต่อไป
2. ได้แนวทางการดำเนินงานและการประสานงานด้านการดูแลสุขภาพของผู้ใช้แรงงาน กับสถานประกอบการซึ่งเป็นหน่วยงานเอกชน
3. เป็นแนวทางสำหรับการทำวิจัยต่อไป